N^ER 74

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 24 Czerwca v. s. 1827 Roku.

Wiadomości Krajowe.

Kronsztadt dnia 11 czerwca.

(z Ruskiego Inwalida.)

W tych dniach miasto nasze świadkiem było wydarzeń niezwyczaynych, zachwycających dusze Rossyan, a zdumiewających marynarzy cudzoziemskich, którzy, jak gdyby się umyślnie z dalekich mórz spłynęli, ażeby mogli bydź widzami, nowego wypadku, nowey świetności Floty Rossyyskiey.

We środę, dnia 8 czerwca, o godzinie 11 w nocy, całe niespodzianie, Nayjaśnieyszy Cesarz Jegomość przybył prosto z Peterhofu, na okręcie admiralskim *Azow*. Teyże chwili, dano sygnał dwukrotnym wystrzałem z działa, ażeby wszyscy należący do floty Oficerowie, Urzędnicy, maytkowie, którzy się za jakąkolwiek potrzebą znaydowali na brzegu, powracali na swoje mieysca.

O godzinie 3ciey, dano sygnał eskadrze zerwania kotwicy i rozwijania żagli. O 4tey, na Azowie spuszczona została bandera admiralska, a wywieszono Chorągiew Cesarską. Z Kronsztadtu, Kronszlotu, Ris-Banku, z cytadelli i z całey eskadry powitano ją 2,000 wystrzałów.

Przy lekkim, pomyślnym wietrze, flota wyszła na morze. We czwartek, w obecności Nayjaśnieyszego Cesarza, odbywały się manewry pod Krasną Górką. Wieczorem, eskadra otrzymała rozkaz płynąć daley; a Jego Cesarska Mość o godzinie 12 w nocy, raczył powrócić do naszey przystani, na jachcie *Torneo*, holowanym przez statek parowy. Tu, Nayjaśnieyszy Cesarz Jegomość przesiadł na kuter, i raczył odpłynąć na powrót do Peterhofu.

Tegoż dnia, statek angielski, *Jerzy IV*, wyruszył do Londynu z podróżnymi. Stał on między Kronsztadtem a Kronszlotem.

Teraz stoi w przystani okręt wojenny *Konstanty* i fregata *Helena*, przybyłe z morza śródziemnego, z ekwipażem gwardyi, pod dowództwem kapitana kommandora *Billingshauzena*. Oba te statki, za kilka dni znowu się puszczą na morze, i połączą się z eskadrą Admirała *Sieniawina*. Fregata *Wiestowoy*, mająca naprzód wypłynąć do Rewla, zupełnie jest w gotowości do drogi.

Francya.

Paryż dnia 12 czerwca.

(z Gazety Warszawskiey).

Dzienniki tuteysze ogłaszają formalne biulletyny o zdrowiu Giraffy, którą do *Paryża* sprowadzają. We wczorayszym dzienniku *Gwiazda* czytamy co następuje: „Donoszą z *Lugdunu* pod d. 4 b. m. iż Giraffa przybyła tam z *Marsyllii* w naylepszym stanie zdrowia. Jada szczególniey wiele liści akacyi, co jest ulubioném jey pożywieniem. Zwierze to, na pierwszy widok podziwiające, jest bardzo łagodne, a nawet ucieszne."

Donoszą także z *Lugdunu* o przybyciu tam kobiety, która ma lat 114. Matrona ta utrzymywała przez lat ośmdziesiąt sześć gospodę w pewney wiosce w Sabaudyi. Bitwy stoczone w Sabaudyi roku 1734 pamięta tak dokładnie, jak gdyby były wczora; może nawet udzielić wiadomości o wszystkich woyskach, które przez mieysce jey gospody przechodziły. Ta szczególna kobieta ma jeszcze dziś wszystkie zmysły zupełnie zdrowe. Jedną tylko ma słabość, że sypia ledwo godzinę na całą dobę; główném zaś jey pożywieniem jest kawa mleczna.

Piszą z *la Reole*. „Wylew *Garonny* sprawia niezmierne spustoszenie. Nigdy jeszcze tak zupełnie i okropnie nie były zniszczone nadzieje rolnika pod względem wszelkiego zbioru. Mieszkańcy nieszczęśliwych okolic pogrążeni są w ostatniey rozpaczy: bo klęska ta pozbawiła ich wszelkiego sposobu do życia. Ze wszech stron niosą tym nieszczęśliwym pociechę i wsparcie; szczególniey zaś chwalą niezmordowaną czynność w nieszczęśliwych wypadkach Pana *Bourgoing*, porucznika żandarmeryi, który, jak naygorliwszego dokłada starania, aby i zapobiegać nieszczęściu i wynikłe ztąd szkody jak można wynagradzać."

— *Dnia 14 czerwca* —

Wczora przewodniczył Król Jmć w Radzie Ministrów, na którey się *Delfin* dla słabości zdrowia nie mógł znaydować.

Monarcha kazał umiadomić Burmistrza w *Lille*, iż w następnym miesiącu wrześniu udaruje to miasto obecnością swoją.

Niedawno Poseł Hiszpański przy Dworze tuteyszym wyprawił nadzwyczaynego gońca do *Madrytu*, z listami (jak słychać) tyczącemi się układów między Francyą i Anglią, względem wyyścia woyska tych Mocarstw z Hiszpanii i Portugalii. Zdaje się atoli, iż nic jeszcze w tey mierze nie postanowiono. Wnosić jednak można z oświadczenia Ministrów Angielskich w obu Izbach Parlamentu, względem żądanego nowego kredytu na utrzymanie woyska w Portugalii, iż jest zamiarem, aby obce woysko ustąpiło z Hiszpanii i Portugalii.

Wielki Pieczętarz przełożył Królowi rapport ze sprawowania sprawiedliwości karney w r. z. z dołączeniem 107 tabel. 7591 oskarżonych (603 nieprzytomnych) stawiono przed przysięgłemi, (357 więcey jak w roku 1825). Naymniey przestępstw popełniono w Departaméncie *Creuse*. Skazano 5912 (564 (*), to jest: na śmierć 197 (47), na dożywotnie noszenie kaydan 353 (72), na kilkoletnie prace na galerach 1377 (234), na uwięzienie 1427 (199), na wystawienie pod pręgierzem 6 (1), na wygnanie 1, na utratę czci obywatelskiey 1, na karę więzienia 1495 (8), na zamknięcie w domach poprawy 59 (3) młodych ludzi poniżey lat 16. Ze 45 osądzonych, na których wydany wyrok sądowy, został uznany za nieważny 15, przy powtórném wyrokowaniu przysięgłych, uzyskało wolność. Liczba kobiet stawionych przed sądem wynosi 18 na 100. Od lat doyrzewającego rozumu do lat 30, liczba oskarżonych wzrasta, zmnieysza się zaś od 30go roku. Między 100 oskarżonemi znayduje się 53 liczących niżey 30 lat. W liczbie tych było tą razą 48 skazanych na śmierć, 719 do prac na galerach i 696 na areszt. W ogólności, jest między temi, na których wyrzeczono karę pracowania na galerach przez lat kilka, tylko 48, którym wyznaczono naywyższy stopień kary. Z 5812 wyroków sądu przy-

(*) *Liczby w nawiasie oznaczają liczbę nieprzytomnych, zaocznie osądzonych.*

sięgłych odesłano 1151 do Sądu kassacyynego, a zpomiędzy tych tylko 74 całkowicie lub w części uznane były za nieważne. Ze 179 uwolnionych więźniów z galer, tylko 13 popełniło przestępstwa przeciwko osobom; wszyscy inni dopuścili się kradzieży. Ze 150 wyroków na śmierć; 8 wymierzono na uwolnionych więźniów z galer. Sądy policyi poprawczey wydały w roku 1826,108,390 wyroków z 559,740; oskarżonych uwolniono 25,356, osądzono zaś 134,384;a to: 27,289 na zamknięcie,107,087 na kary pieniężne; 838 młodych ludzi niżey 16 lat,i 2754 między 16 i 21 rokiem, skazanych zostało na areszt mniey 12 miesięcy.Z 108,390 wyroków pierwszey instancyi odesłano 5031 do drugiey instancyi, (sądu apellacyynego), z których 2705 zupełne zostały potwierdzone.Wydziały radne przy sądach pierwszy instancyi,które pierwsze zdają rapporta o rodzaju zaskarżenia, uskuteczniają to z chwalebną szybkością. Z 36,699 wyroków izb radnych, wydano 29,916 w ciągu pierwszego kwartału po dopełnieniu zbrodni. W ogólności z 100 zdarzeń kryminalnych, 60 w ciągu 6 miesięcy po spełnieniu przestępstwa zupełnie były wybadane i do wyrokowania przysięgłych przygotowane. Trybunał Paryzki wyrokował w 69 sprawach, tyczących się przestępstw druku i handlu xiąg. Z 184 osób do tych spraw pociągnionych uwolniono 85, skazano na karę pieniężną 53, a na więzienie 45. Zpomiędzy 45 dzieł pociągnionych, skazano 34. Do rapportu Ministeryalnego względem sprawowania sprawiedliwości karney w roku 1825 dołączono tylko 72 tabel. Tą razą zaś, zaczęto zważać na nowe stosunki, np. na wiek i płeć osoby sądzoney, na powód przestępstwa i t. p. Minister twierdzi, iż rapport ten niezawodnie jest naydokładnieyszy, jaki dotychczas w którymkolwiek kraju względem ważney tey materyi został ogłoszony.

Tuteysze Towarzystwo katolickie dobrych xiążek, uzyskawszy świetne pochwały w całey Francyi, zaszczycone wspaniałą opieką Monarchy, zachęcone świadectwami i przyczynianiem się większey części Biskupów, wspierane przez wielką liczbę urzędników, oczekiwać mogło tylko ostatniego z tych wielkich względów, to jest: poświadczenia publicznego i błogosławieństwa Oyca Świętego. Łaski tey doznało za staraniem Kardynała *Mauhi*, który, będąc świadkiem w *Paryżu* dobra zdziałanego przez tę instytucyą, raczył starać się dla niey o część łask, których skarby naywyższy Kapłan trzyma w swych rękach. Papież *Leon XII* przesłał do towarzystwa list pełen wynurzeń oycowskich, celem wzbudzenia w niém gorliwości i zachęcenia do naprawiania, choć w części, nadużyć w rozmaitych mieyscach przez złe xiążki zdziałanych. Do listu tego, już tyle zaszczytnego dla towarzystwa, przyłączone jest *breve* Apostolskie, w którém Jego Świątobliwość, opłakując wylew złych nauk, i przypominając cel, jaki sobie towarzystwo katolickie założyło, łaskawość jakiey od Króla Jmci Chrześciańskiego doznało, potwierdzenie zacnych Biskupów, którzy mu pomagają, gorliwość szlachetnego Xięcia *Macieja Montmorency*, jego założyciela; nadaje wszystkim tym, którzy mają jakikolwiek w tey instytucyi udział, bądź przez zapisywanie się, bądź przez dary i jałmużny, bądź przez pisanie dzieł, bądź przez jakikolwiek sposób przyczynienia się, znaczne odpusty i wielką liczbę łask duchownych. Towarzystwo ma zamiar ogłosić jak nayśpieszniey to nieoszacowane *breve*; lecz sądzi, iż ta pierwsza wiadomość łaski, uzyskaney od wspólnego Oyca Chrześcijan, będzie słodką pociechą dla gorliwych osób, które dotąd dokładały swych starań do tego dobroczynnego dzieła, i które się przyczyniły do osiągnienia skutków pobożnemi jałmużnami.

W *Tuluzie* pokazują 6cioletnie dziecię, które podnosi cetnar ciężaru. Listy ztamtąd utyskują na niepogodę. Po dżdżystey zimie nastąpiła równie dżdżysta wiosna, i od 4 tygodni nie było ani jednego dnia suchego. Czas w miesiącu czerwcu, jest prawie taki, jak w marcu. Dnia 1 czerwca padał śnieg w *St. Gaudens*, co jest bardzo rzadkiém zdarzeniem. W ogólności rok ten ma wiele podobieństwa do roku 1816, kiedy podobnież cały czerwiec był zimnym i wilgotnym.

— *Dnia 16* —

(z Monitora Warszawskiego.)

Minister spraw wewnętrznych zaprenumerował 50 exemplarzy dzieła p. t. *Przymierze religii z rozumem*, czyli wykład zasad, na których opiera się wiara katolicka. Dzieło to wyszło w Paryżu, u xięgarzy *Leclerc* i *Pontieu*. Cena 6 fr. Jeszcze dawniey ministeryum wychowania publicznego zapisało dla siebie takąż liczbę exemplarzy.

— Giraffa popłynęła na okręcie z Lyonu do Paryża. Akademik *Saint Hilaire* konwojuje jey i w ciągu całey podróży o niey ma staranie. W większych miastach eskorta jazdy chroniła ją od natłoku ciekawych.

— W *Puleau* pękł w farbierni kocieł parowy. Przy zdarzeniu tém właściciel i robotnik jeden postradali życie.

— W Alepie panuje teraz morowa zaraza. Miasto to r. 1824 prawie do szczętu zostało zburzone, przez okropne trzęsienie ziemi.

Anglia.

Londyn dnia 9 czerwca.

(z Gazety Warszawskiey).

Gazeta *Morning Herald*, czyniąc uwagę nad teraźnieyszym szałem, wychwalania dobrego mienia kraju, wyraża: „Teraz kosztuje w *Londynie* para kurcząt 6 szyl. (zł. pol. 12), a kapłon 18 szyl. (zł. pol. 36). Zastanowić się więc należy, jak w narodzie iść musi, kiedy kapłon kosztuje tyle, co ćwierć kwarteru naylepszey pszenicy.”

Odebrane tu listy prywatne donoszą, iż zgoda między *Boliwarem* i *Paezem* krótko trwała: zaczęły się już kroki nieprzyjacielskie między obu tymi rywalami, i zdaje się, że *Boliwar* zostanie pokonany; nietylko bowiem ściągnął na siebie nienawiść przez swoje uciemiężanie, lecz nawet ma mniey woyska, niż *Paez*.

Parlament.

Izba Wyższa. Na sessyi d. 7 b. m. zapytał się Lord *Ellenborough*, dla czego wydatki na tayne potrzeby w ostatnich 4 latach były nierównie większe, niż w 4 latach poprzedzających; w tych bowiem latach wynosiły rocznie tylko 142,000 funt. szterl. (5 milionów 680,000 zł. pol.) a w tamtych blisko 200,000 funt. szterl. (8 milionów zł. pol.), a zatém 58,000 funt. szterl. (2 miliony 320,000 zł pol.) więcey. Oświadczył potém, iż w stosunkach krajowych nie można znaleść powodu do takiego powiększenia wydatków, a nakoniec zapytał się, czyli Ministrowie mają co przytoczyć przeciw podaniu izbie wykazu summ, użytych dotąd na tayne wydatki. Vice-Hrabia *Dudley Ward*, Minister spraw zagranicznych, dowodził z zadowoleniem Izby, iż żądane objaśnienie przyczyn powiększonego wydatku w ostatnich czterech latach, wymagałoby szczegółowego ich wyjawienia, co z natury rzeczy bydź nie może. Potrzeba raczey w tey mierze mieć na uwadze ufność, na jaką zasługuje Minister, zarządzający temi pieniędzmi; jeśli się zdaje, iż nie można mu zaufać, należy to wręcz powiedzieć, i uczynić potrzebne przełożenie Królowi Jmci. Korzystając nakoniec z tey sposobności, zaprzeczył rozchodzącey się pogłosce, jakoby część wspomnionych pieniędzy obrócono na przekupienie wydawców gazet. Vice-Hrabia *Strangford* zapewnił, iż w ciągu 20 lat, przez które pod 9 Ministrami spraw zagranicznych pracował w dyplomatyce, zarząd taynemi wydatkami nigdy z większą sumiennością i oszczędnością nie był utrzymywany, jak pod sterem Pana *Canning*, a oświadczając to, oddaje hołd prawdzie i sprawiedliwości, które zawsze powinny bydź wyższemi nad uczucia osobiste.

Dnia 8 b. m. Vice-Hrabia *Dudley Ward*, Minister spraw zagranicznych, żądał odczytania poselstwa wniesionego na dniu wczorayszym. „Zdaje mi się, (rzekł), iżbym uchybiał izbie nie czyniąc uwag przy tey okoliczności.” Oświadczył

więc, że wyprawę do Portugalii nakazał honor i wiara narodowa; mniemał, że nic bardziey nie pomnożyło dobrey sławy Anglii, jak to pośrednictwo w interessach portugalskich.

Lord *Grey* z boleścią uważał, że Ministrowie nie mogą donieść nic stanowczego o postępie układów z Hiszpanią. Chciałby wiedzieć, czyli żądana pożyczka ma jedynie na celu utrzymanie woyska dziś znaydującego się w Portugalii; i sądził, że, jak na to, zbyt jest wielką. Domaganie się kredytu tak bardzo wyższego nad potrzeby, daje mu nie mały powód obawy. Ministrowie J. K. Mości nie robią żadney nadziei prędkiego końca układów, i przy zamknięciu posiedzeń, wymagają uchwalenia zasiłku, jakby dla zabezpieczenia się na wszelki wypadek. Teto uwagi rodzą w nim bojaźń; mniema widzieć tu przygotowania do wydatków inney natury, mogących raczey bydź skutkiem pobytu naszego woyska w Portugalii.

Izba Niższa. Na sessyi dnia 8 b. m. Kanclerz skarbowy żądał, ażeby izba zamieniła się w Komitet zasiłków. Po oddaleniu się Prezesa i zabraniu mieysca przez Pana *Alexandra Grant*, Prezesa komitetów, wniósł odczytanie poselstwa Króla Jmci. Gdy skończono, żądał od Izby oświadczenia: że chęcią jey jest, ażeby przeznaczono summę 500,000 funtów szter. na potrzeby stosunków naszych z Portugalią. Zrobił uwagę, że okoliczności, dla których musiano wysłać woysko do Portugalii istną dotąd, lecz że już są nierównie mniey naglące, ani tak niebezpieczne. „Z ukontentowaniem, (mówił Pan *Canning*), mogę oświadczyć Izbie, że polityka Hiszpanii jest dziś daleko jednostayniejszą, więcey ustaloną; i właśnie spodziewam się ostatecznych w tym względzie układów, tudzież zupełnego usunięcia nieporozumień, które powodowały wyprawę naszego woyska.” Zakończył podobnemi oświadczeniami, jakie zrobił w Izbie Wyższey Minister spraw zewnętrznych, mówiąc o tym samym przedmiocie.

P. *Bankes* mówił, że, jak od początku sprzeciwiał się wysłaniu woyska do Portugali, tak i dotychczas nie znayduje żadney przyczyny, któraby jego zdanie mogła odmienić; dodał: iż Anglia jest w takiem położeniu, że bez popełnienia, niesprawiedliwości i niesłuszności nie może przedłużyć pobytu woysk swoich w Portugalii, ani odwołać ich bez niebezpieczeństwa. Zacny członek dziwił się: iż żądają od Izby uchwalenia pożyczki 100 f. s. na każdego żołnierza będącego dziś w Portugalii; i razem mówią o przyjacielskich układach z Hiszpanią. „Słowem, (rzekł P. *Bankes*), wyprawa ta nie była potrzebną; ona naraziła kray na niebezpieczeństwo; i jeżeli pokóy trwa dotąd, nie powinniśmy za to dziękować mądrości naszych Ministrów, ale raczey umiarkowaniu, sprawiedliwości, mądrości innego Państwa; Państwem tém jest Francya.” Pułkownik *Davies* obstawał przy słuszności wyprawy. Pułkownik *Lindsay* nie był za nią; ona to zmusza dziś do żądania uchwały zasiłków. Mniemał, że sławny ów głos P. *Canninga*, gdzie ten Minister wyrzekł: iż w razie godzenia na całość konstytucyi portugalskiey, podanoby broń do ręki malkontentom całey Europy, musiałby nieodbicie wszystkie rządy oburzyć. Dodał: że konstytucya źle jest widzianą od portugalczyków, że błądzą używając angielskich bagnetów do zmuszenia ludu portugalskiego, aby ją przyjął pomimo woli. P. *James Mackintosh* zaczął długą mowę, w którey broni zajęcia Portugalii przez woysko nasze; wynosił pod niebiosa nowe Ministeryum, i kończył pochwałą wighów, którzy się z niém złączyli. Po kilku uwagach Pana *Hume*, P. *Canning* oświadczył: że woysko angielskie wysłane zostało do Portugalii, nie dla popierania konstytucyi, lecz aby kray zasłonić od napaści hiszpańskiey. Po czém wniosek przyjęto.

Gazeta *Times*, chcąc gruntowniey uzasadnić swoje twierdzenie, że Izba wyższa przez przyjęcie poprawki Xiążęcia *Wellingtona* do bilu zbożowego, przestąpiła obręb prawa swojego, czyni następujące uwagi. „Bil w kształcie, w jakim przeszedł z Izby niższey do wyższey, przypuszczał na nasze targi wszelkie zagraniczne zboże i przyznawał Królowi opłatę, w przypadku podniesienia się ceny krajowey nad 66 szylingów. Poprawka zaś Xiążęcia *Wellingtona* zakazując dopuszczenia zagraniczney w szpichlerzach zostającey pszenicy, dopóki cena 66 szyllingów nie przewyższy, pozbawia Koronę uchwaloney przez Izbę niższą pomocy, na czas trzymania się ceny między 62 i 66 szyllingami.“ Przytacza potém kilka prawodawczych przykładów, gdzie Izba niższa nie ulegała takiemu wyższey postępowaniu, i pisze daley: „Spodziewamy się tedy, że, jeżeli szkodliwa poprawka przy zdawaniu sprawy lub innym sposobem nie zostanie usuniętą, wkrótce przeydzie w Izbie niższey inny bil, w którym idąc Izba za dawnieyszym przykładem, nie będzie mieć względu na pomienioną poprawkę; lecz przełoży do przyjęcia bil w pierwiastkowym jego układzie.“ Także, różnica, jakąby poprawka robiła między obu gatunkami zagranicznego zboża, to jest, między zostającém w Anglii w szpichrzach, a między niezakupioném jeszcze za granicą, byłaby równie okrutną, jak niedorzeczną i t. d.”

Pierwszy Minister w Anglii posiada między innemi prerogatywę, która mu wielki wpływ nadaje; jest to przedstawianie Królowi wszystkich biskupów i innych wysokich dygnitarzy panującego kościoła, i nie jest zwyczajem, ażeby Monarcha czynił jakie przyrzeczenia przed czasem, nie poradziwszy się pierwszego Ministra. Równie *Pitt*, jak Hrabia *Liverpool* bardzo wielką do tey prerogatywy przywięzywali wartość, a charakter Pana *Canning* ręczy, iż z niey rostropnie korzystać będzie.

— *Dnia 13.* —

Vice-Hrabia *Goderich* imieniem ministrów, cofnął dziś w Izbie Wyższey cały bil względem zboża zagranicznego, z powodu, iż zasada jego przez przyjęty wniosek Xiążęcia *Wellingtona* została nadwerężoną. Poprzedzającego dnia Pan *Canning* miał długą naradę z Lordem *Goderich*, oraz Panami *Huskisson* i *Wynn*. Odprawiła się potém rada gabinetowa, na którey wszyscy ministrowie byli obecni. Wypadek tak ważnego bilu sprawił powszechne wrażenie, i bardziey jeszcze wzmógł poróżnienie między obu stronnictwami.

Tuteysza gazeta *Goniec* zaprzecza pogłosce o mniemanych zatargach między jenerałem *Clinton* i Panem *A'Court*, posłem naszym w Portugalii. Gazeta *Times* donosząc o bliskiém ułatwieniu sporów między Hiszpanią i Portugalią, ostrzega, aby nie zupełnie ufano Hiszpanii.

Senat Mexykański zatwierdził dnia 7 kwietnia traktat zawarty między Anglią i Mexykiem.

List z *Hawanny* pod dniem 8 kwietnia donosi, iż władze tameczne postanowiły powściągnąć przemycanie towarów. Każdy okręt ma w 6 godzin po przybyciu swojém podać spis towarów, jakie się na nim znaydują; jeśli zaś okaże się więcey, nad podanie, okręt i ładunek będą wzięte na skarb.

(z Monitora Warszawskiego).

Owdowiała Królowa Wirtemberska *Matylda* jest siostrą teraźnieyszego Króla Jerzego IV, urodz. 29 września 1766, pierwszą córką Jerzego III, a czwartem z licznych jego dzieci: od lat 30 nie widziała swey oyczyzny; zaślubiła się z Xięciem wirtemberskim (poźniey Królem, oycem teraz panującego Monarchy) roku 1797.

— Pomimo przewrótnych zabiegów wielu członków zgromadzenia protestanckiego, możemy wnioskować na pewney zasadzie: iż będą szanowali zdanie większości i że przywrócenie prawa o *akcie przysięgi* (*test-act*) wstrzymane zostanie do przyszłego zebrania się parlamentu.

— Dnia 5 czerwca Hrabia *Ofalia* przybył do tey stolicy.

— Amerykanie północni tak są oburzeni postępowaniem Bolivara, iż go w gazetach nazywają nieinaczey, jak *Szymonem pierwszym*.

— Cały Londyn wkrótce będzie zasypany pie-

)3(

przem: zapasy jego bowiem wzrosły do niesłychancy dotychczas ilości, 22 milionów funtów.

Niemcy.

Od brzegow Menu dnia 13 czerwca.

(z Gazety Warszawskiey).

Z obrad Izby Deputowanych Wirtemberskich widać, iż nie obiecują żadney korzyści dla dochodów krajowych z powiększenia cła, do którego traktat handlowy z Bawaryą był powodem. Mniemają, iż przemycanie towarów znacznie się wzmoże, i że dla tego potrzeba pomnożyć komory celne. Tym sposobem traci się to, coby się mogło zyskać z większego cła.

Sukiennicy w *Michelstadt* w wielkiem Xięztwie Heskiem, przesłali adres podziękowania deputowanemu *Bibra*, za utworzenie towarzystwa, które postanowiło nie używać innego sukna, jak tylko krajowego.

Konkordat Stolicy S. względem utworzenia nowego biskupstwa Bazyleyskiego, obeymuje 15 artykułów. Iwszy stanowi obszerność dyecezyi katolickiey ludności w Kantonach *Lucerny*, *Berny*, *Solury*, *Argowii*, *Bazylei*, *Zug* i *Thurgau*; drugi oznacza na siedlisko Biskupa i Kapituły miasto *Solurę*. Kapituła składać się będzie z 21 Kanoników, z których naymniey 13 obowiązanymi są mieszkać zawsze przy Biskupie dla służby Bożey i jego assystencyi. W liczbie 21 Kanoników, znaydują się żyjący jeszcze byłey Bazyleyskiey kapituły. Biskup pobierać będzie rocznie 10,000 franków Szwaycarskich, a Sufragan i Kanonicy po 2000 fr. oprócz mieszkań.

Hiszpania.

Madryt dnia 1 czerwca.

(z Gazety Warszawskiey.)

Z powodu rocznicy urodzin Monarchy naszego, zebrało się całe woysko obserwacyyne w *Caceres* i okolicach. Naczelny dowódca rozdał odezwę dla ożywienia męztwa żołnierzy, którzy rozmaitego doznają niedostatku. Prowincyje Estremadura i Andaluzya są wyniszczone. W takim stanie rzeczy, Rząd nie widzi innego środka, jak cofnąć wspomnione woysko w głąb kraju, co wkrótce ma nastąpić.

Według postanowienia Królewskiego, liczba officerów w każdey kompanii artylleryi będzie powiększona jednym Podporucznikiem, do czego użyci zostaną officerowie, mający urlop na czas nieograniczony.

Zaymują się teraz gorliwie zaciągiem 25,000 ludzi do woyska, lubo już przewidywać można trudności w uskutecznieniu tego zamysłu.

Wydane tu niedawno urządzenie stanowi, iż cudzoziemcy bawiący w Hiszpanii, w sporach pomiędzy sobą, podlegają sądom krajowym.

Barcellona dnia 31 maja.

Rozruchy nie są jeszcze uśmierzone. Między *Gironną* i *Figueres* ma bydź 1200 ludzi zupełnie uzbrojonych. Niedawno w nocy pokazała się banda powstańców przed *Gironą*; osada miasta wystrzeliła kilka razy do niey z karabinów. Podobnież zdarzyło się nazajutrz, a nawet przyszło do bitwy na bagnety. Dnia 26 b. m. 30 ludzi uzbrojonych konnych zatrzymało pocztę wozową z *Perpignan* do *Barcellony*; odebrali pieniądze podróżnym i konduktorowi, a innych rzeczy nieruszyli. W *Vedreras* 40 żołnierzy powstańców domagało się żywności od Burmistrza; co otrzymawszy zapłacili, ile kosztowała; lecz bezpłatnie zabrali 8 mułów.

Portugalia.

Lisbona dnia 26 maja.

(z Korrespondenta Warszawskiego.)

Niedawno przybyli tu gońcy z Madrytu, Paryża i Wiednia.

Królewna Rejentka może już zaymować się interessami krajowemi. Nie wydała jednak jeszcze nowych urządzeń. Spodziewają się zwołania nadzwyczaynych Stanów i odmiany Ministrów. Biskup z Viseu, Minister spraw wewnętrznych, podał wczora prośbę o uwolnienie od urzędu. Nie wiadomo czyli ją Rejentka przyymie, lubo już przeznaczają Biskupa z Koimbry, Prezesa izby deputowanych, na jego następcę. Za staraniem ministra woyny, woysko zostało przyzwoicie urządzone, i odebrało zaległą płacę.

Turcya.

(z Korrospondenta Warszawskiego.)

Odebrane z Korfu wiadomości donoszą, że siła zbroyna Egipska zostaje po większey części dotąd w nieczynności w okolicach Coronu i Modonu. Lord Cochrane z fregatą Hellas, okrętem parowym i kilku brygami, ma krążyć teraz na wodach około Cefalonii i Zante, i mówią, iż mu się udało schwytać dwa brygi tureckie.

W stanowczey bitwie, którą Seraskier wygrał pod Atenami, strata Greków wynosiła 2 do 3000 ludzi wyborowego woyska; zginęli bowiem (jak wiadomo) wszyscy Sulioci, Kandyoci i reszta osady Missolunskiey. Jenerał Karaiskaki umarł z ran odebranych w ośm godzin poźniey na pokładzie fregaty Hellas. W liczbie zaś jedenastu innych znakomitych dowódców na polu bitwy poległych są, Nikita, Inglezi z Cefalonii i Galiano, dowódca Kandiotów. Korpus Jenerała Karaiskakiego 4,000 ludzi wynoszący, był wyborem woyska, i cały prawie został zniesiony. Z reszty zaś woyska, która 9,000 ludzi liczyła, oddział 3tysięczny wrócił się do Piraeus i tam się oszańcował, a oddział drugi z 6,000 ludzi, uciekł w części zaś rozproszył się do Morei i w inne strony. Półkownik Fabvier miał donieść Senatowi Greckiemu, że twierdza Akropolis jeszcze na dwa miesiące w żywność jest zaopatrzoną.

Od dnia 1go nadchodzącego miesiąca Lipca, zaczyna się prenumerata na drugie półrocze Gazety Kuryera Litewskiego. Cena zwyczayna: z przesyłaniem pocztą Rubli sr. 7; bez poczty rubli sr. 4 kop. 50. — Kwartałowie na mieyscu bez poczty rubli 2 kop. 25. — Prenumerować można w Wilnie: w Expedycyi Gazetney Głównego Pocztamtu Litewskiego i w Redakcyi, a w innych miastach na wszystkich Kantorach i Expedycyach pocztowych. — W tychże mieyscach przyymuje się prenumerata i na Dziennik Wileński, którego cena roczna z przesyłaniem pocztą rub. 10 bez poczty rub. 7 kop. 50. Nrá od początku roku będą nowo prenumerującemu dostane w zupełności.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora. Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 74.

Wilno dnia 24 Czerwca v. s. 1827 Roku.

3 Za Rozkazem JEGO CESARZEWICZOWSKIEY MOSCI, Polowa Prowiantska Kommissya Oddzielnego Litewskiego Korpusu, obwieszcza ninieyszém: iż na dostawę prowiantu dla Korpusów, Oddzielnego Litewskiego, i Rezerwowego, Woysk zostających pod Dowództwem JEGO CESARZEWICZOWSKIEY MOSCI, tudzież i 1szey Husarskiéy Dywizyi od dnia 1go stycznia 1828, do dnia 1go stycznia 1829 roku, przeznaczone są następne licytacyine termina: w Białymstoku i Mińsku 17 (29), 18 (30) i 19 (31) października, dobicie targów 24 (5), 25 (6) i 26 (7) października/listopada; w Wilnie, Grodnie i Zytomierzu, 24 (5), 25 (6) i 26 (7) października/listopada, dobicie targów 27 (8), 28 (9) i 31 (12) października/listopada; w Warszawie 26 (7), 27 (8), i 28 (9) października/listopada, dobicie targow 29 (10) i 31 (12) października/listopada i 1 (13) listopada. Targi agitowane będą: w Warszawie w Polowéy Prowiantskiey Kommissyi, w Białymstoku w Obwodowym Rządzie, a w Wilnie, Grodnie, Mińsku i Zytomierzu w tamecznych Skarbowych Izbach.

Na powyższe termina wzywa się życzących, targować się, aby przybyli z prawnemi kaucyami, na ten raz piątą część przeciwko podradowey summy wynoszącemi Zadatki wydane nie zwłocznie zostaną po zawarciu kontraktów, także do piątey części podradowey summy i za osobną kaucyą, z tym dodatkiem: że jeśli pozwolą okoliczności, zadatkowa summa zostanie wydaną i do trzeciey części. Plan i kondycye, na mocy których będą agitowane targi i dostawy, są już przesłane Skarbowym Izbom, i w nich publicznie ogłoszone będą; a wykazy o potrzebie ilości produktów, natychmiast tamże kommunikowane zostaną. Oprócz tego, tenże plan i kondycye rozesłane zostały do każdego Powiatowego Marszałka, wzwyż wspomnionych Guberniy, gdzie każdemu mającemu chęć wchodzić w targi, wolno je przeyrzeć. Nadto można każdego czasu przeyrzeć takowy plan i kondycye, w Warszawie w Polowéy Prowiantskiey Kommissyi.

Oryginał podpisali:
Prezes Kommissyi, 5ey klassy Skrebicki.
Członek Kommissyi, 7ey klassy Bułatowicz.
Członek Kommissyi, 8ey klassy Kaczkowski.
Sekretarz Kommissyi, 8ey klassy Hułak.

ОБЪЯВЛЕНІЕ.

По волѣ Господина Главнокомандующаго 1-ю Арміею, Генералъ-Фельдмаршала Графа Сакена, Генералъ-Интендантъ оной симъ объявляетъ, что на поставку провіанта для войскъ сей Арміи и причисленныхъ къ оной, назначаются торги въ Казенныхъ Палатахъ тѣхъ самыхъ Губерній, гдѣ войска расположены, именно: *Воронежской, Тамбовской, Полтавской, Слободско-украинской, Курской, Тульской, Рязанской, Орловской и Виленской,* на потребность съ 1-го октября 1827 по 1-е января 1828 года.

Сроки торговъ назначаются такимъ образомъ:

Перваго разряда торги августа 10, 11 и 12 числъ, переторжки августаж 17, 18 и 19 въ Губерніяхъ: Воронежской, Тамбовской, Полтавской и Слободско-украинской.

Втораго разряда торги августа 17, 18 и 19, переторжки августа 23, 24 и 25 въ Губерніяхъ: Курской, Тульской, Рязанской, Орловской и Виленской.

На сіи сроки вызываются желающіе къ торгамъ съ законными залогами, во уваженіе помѣсячной поставки припасовъ, на сей разъ въ пятую часть противъ подряда, а на обезпеченіе задатковъ особо, кромѣ общественныхъ отъ дворянства поставокъ, кои остаются на одномъ довѣріи; вѣдомости о потребности въ каждой Губерніи будутъ разосланы въ Казенныя Палаты въ свое время и публично въ оныхъ открыты вмѣстѣ съ подробными кондиціями и прочими правилами, на основаніи коихъ должны проиходить поставки. М. Шкловъ, Іюня 1-го дня 1827 года.

Подлинное подписалъ:
Генералъ-Интендантъ 1-ой Арміи Артиллеріи Генералъ-Маіоръ Пироговъ.

3 Z woli JW. Główno Dowodzącego 1wszą Armią, Jenerała-Feldmarszałka H. ˙bi Sakena, Jenerał-Intendent teyże Armii ogłasza: iż na dostawę prowiantu dla woysk teyże Armii i przyłączonych do niey, naznaczają się targi w Izbach Skarbowych tych samych Gubernii, gdzie woyska są rozłożone, a miancwicie: *Woroneżskiey, Tambowskiey, Połtawskiey, Słobodzko-ukraińskiny, Kurskiey. Tulskiey, Rjazańskiey, Orłowskiey i Wileńskiey,* na potrzebę od dnia 1go oktobra 1827 do 1go stycznia 1828 roku.

Terminy do targow naznaczają się takim sposobem:

Pierwszego rozkładu targi dnia 10, 11 i 12 augusta, przetargi zaś 17, 18 i 19 tegoż miesiąca augusta, w guberniach: Woroneżskiey, Tambowskiey, Półtawskiey i Słobodzko-Ukraińskiey.

Drugiego rozkładu targi dnia 17, 18 i 19 augusta, przetargi zaś 23, 24 i 25 tegoż miesiąca augusta, w guberniach: Kurskiey, Tulskiey, Rjazańskiey, Orłowskiey i Wileńskiey.

Na te terminy wzywają się życzący do targow z prawnemi ewikcyami, w proporcyi miesięczney dostawy, na ten raz w piątey części, w stosunku do tego podradu, a dla zabezpieczenia zadatkow osobno, oprócz dostaw od Zgromadzeń Szlachty, które pozostają na samey ufności. Wiadomości o potrzebney ilości dla każdey gubernii, będą przesłane do Izb Skarbowych w swoim czasie i publicznie w nich odkryte zostaną razem ze szczególnemi warunkami i dalszemi prawidłami, na osnowie których powinny się uskuteczniać dostawy. M. Szkłow, junii 1go dnia 1827 roku.

Autentyk podpisał:
Jenerał-Intendent 1szey Armii, Artylleryi Jenerał-Major Pirohow.

---

2 Rząd Cesarskiego Uniwersytetu Wileńskiego podaje do publiczney wiadomości, że w dniach 27 i 29 czerwca oraz 3 lipca teraznieyszego roku, odbywać się będzie publiczna licytacya w policyi miasta Grodna, na reperacyą parafialnego kościoła w témże mieście. O mającey się wykonać robocie jako też o warunkach kontraktowych, życzący należeć do licytacyi, znaydą wiadomość w rzeczoney Policyi.

Za Sekretarza Expedytor Leonard Ohołow.

---

1. Sąd Ziemski Powiatu Wileńskiego na skutek ukazu Sądu Głównego Wileń. 2go Departamentu dnia 11 teraźnieyszego mca junii za Nrem 824 nastałego w celu rozsądzenia sprawy ponkursowey kredytorow zeszłych Franciszka i Franciszki Swięcickich oraz ich syna Józefa Swięcickiego przez remissę Sądu Głównego w roku 1823 mca junii 7 dnia nastałą do rozpoznania temuż Sądowi poruczoney, zawiadamia wszystkich kredytorow i pretenssorów regulujących stosunki do massy funduszu po tychże Swięcickich pozostałey, iż takową sprawę do kontynuacyi na sessyach poobiednich w dniu 19 następującego mca julii przywoła ukończe-

niem oney zaymować się będzie, a na pretenssye stron niestawających amissyą przeznaczy. Roku 1827 mca junii 14 dnia.

Ziem. Wileń. Prezydent Gasper Hornowski.

---

1 Roku 1827. Kiedy po różnych staranościach i wykazaniu zbiegłego dwoimiennego Justyna Benedykta Jana Syna Romaszki, Dziedzicznego, Poddanego Folwarku Horainowszczyzny Pttu Nowogrodzkiego Guber. Litto Grodzieńskiey Parafii Horodyskiey, dotąd wynaleść niemogłem, w czasie więc ninieyszym, ażeby ktokolwiek pomienionego Justyna Romaszki, do skazek swoich niezapisał, a przez to żeby Dziedziec Kazimierz Truskowski Komornik, na prawie dochodzenia onego nietracił, ninieysze oswiadczenie podając do Kuryera Litewskiego Wileń. własną podpisuję ręką.

Kazimierz Truskowski Komor. Pttu Nowogr.

---

1 Podaje się do wiadomości, iż u Mechniaka Karola Johanzona, znaydują się dwa Pantaliony, angielskiey Mechaniki mahoniowe na sześć oktaw w Domie Jmć Pana Bukszy pod N. 408.

---

2 Sąd Główny Litewsko Wileński Departamentu 2go wremiennego dekretem swoim w roku 1826 miesiąca julii 11 dnia zapadłym, poświadczając o nastałey z niektóremi stronami ugodzie, obowiązał niżey podpisanego do umieszczenia w Kuryerze Litewskim awizacyi, iżby wszystkie strony dekretem Sądu Exdywizorskiego w roku 1817 februaryi 5 dnia zakroczonym przeznaczoną, przed Sądem Głównym w przeciągu czteromiesięcznym wykonały juramenta; i dla dogodności stron kilkakrotną dozwalał Rejektę. A gdy termin ostatecznie przeznaczony w dniu 30 tego miesiąca następuje, stosownie więc do wyroku Sądu Głównego, w w dacie wyżey wyrażoney nastałego niniejszą awizacyą umieszczam. Dąt. roku 1827 miesiąca junii 13 dnia.

Dominik Tyszko Prezydent były Ziemski Ptu. Wiłkomierskiego.

Dozwala się drukować dnia 21. czerwca 1827 roku Cenzor Radca Stanu Ignacy Reszka.

3 Znayduje się do sprzedania fortepian z Petersburga sprowadzony, Mechaniki Angielskiey przez sławnego Artystę F. Diderisch zrobiony, na 6 oktaw z klawatiurą z kości słoniowey, ktoby sobie życzył nabyć, zechce się zgłosić do domu JW. Prezydenta Zaby, u mieszkającey tam JP. Mattedis.

---

3 W ogrodzie domu przy ulicy Wileńskiey, naprzeciw Zielonego Mostu pod N. 737 w Wilnie sytuowanego, są do zbycia szczepy jabłek i gruszek trzyletnie i czteroletnie, w gatunkach dobrych do klimatu stosownych, a jako z sianek do przyżycia pewnych.

---

3 Poddany kucharz Andrzey Cieleha z majętności Troscienicy b. Prezessa Granicznego Ptu Borysowskiego, Franciszka Grycewicza, z domu Zelazowskiego na Imbarach, dnia 17 tego miesiąca junii uciekł; przymioty onego urody średniey, twarzy pełney, włosów ciemnych, w osobie dość ciała mający, na nim pół fraczek i pantaliony z sukna ciemno szaraczkowego, lat 22 od urodzenia, którego upraszam Władz Policyinych o przytrzymanie, a mnie zawiadomienia do powyżey domu wyrażonego.

Dominik Białocki.

---

3 Roku 1827 junii 8 dnia. Szlachecka Powiatu Lidzkiego Opieka, na skutek Ukazu Rządu Gubernskiego Grodzieńskiego w roku 1827 dnia 18 msca maja za N. 14121 wyszłego, sprzedawać będzie schedę w majątku Starodworcach w Powiecie Lidzkim Parafii Lackiey zeszłego Franciszka Alexandrowicza Dekretem Sądu Taxatorsko Exdywizorskiego dnia 12 februaryi bieżącego roku ogłoszonym, dla XX. Bernardynów Grodzieńskich wydzieloną z dwónastu morgów dobrze usterkoryzowaney ziemi składającą się; życzącychzatem nabyć wiecznością schedę pomienioną wzywa na termina 1go julii, oraz 1go i 29 septembra 1827 r. do Miasta Powiatowego Lidy, dla odbycia publiczney licytacyi. Podpisali Marszałek Powiatu Lidzkiego Romuald Kostrowicki, Prezydent Ziemski Ludwik Bieliński, Sędzia Edward Adamowicz, Sędzia Antoni Frąckiewicz, Sędzia Andrzey Hoffman, Pisarz Alloizy Borodzicz.

O zgodności z protokółem świadczę Sekretarz Szlachecki Ptu Lidz. Kollegialny Sekretarz Edward Wasniewski.

---

3 Sąd Ziemski powiatu Telszewskiego, Dekretem 1827 maja 28 d. zapadłym, Taxę Exdiwizyą funduszu wszelkiego X. Wincentego Kłostowskiego Plebana Płotelskiego, na satysfakcyą wierzycieli jego przeznaczył: Komportacyą przez wszystkich pretenssorów, oraz przez Urodz. Lucyę matkę, Petronelę córkę Kłostowskich, dowodów, na dobra Węgiery posługujacych do Kancellaryi Exdywizorskiego Sądu, od dnia 15 junii, do dnia 15 julii idącego roku, zadeterminował, reguły Sądowi lokatorskiemu trzeciego augusta, roku 1827 złożyć się majacemu w miescieTelszach przepisał, na niejawiących się kredytorów różnego tytułu, amissyą zapisać dozwolił, o czem potróynie przez Gazetę Kuryera Litt, obwieścić interesających postanowił. Dat 1827 junij 11 dnia.

Sędzia Ziem. Telsz. J. Woytkiewicz,

Stanisław Mackiewicz Regent Dekr. Ziem. Pttu Tell.

---

3 Wyieżdża za granice do kraju Tureckiego do miasteczka Twery, Wilenski mieszczanin Aron Judelowicz Kugiel, dla interesów familiynych na rok jeden.

Kurs wileński na asygnaty od dnia 21 junii: rub. srebr. 3 rub. 79, kop.. czer. złoty nowy r. 11 kop. 50, imperyał 37 r. 90 k.

	Czas obserwacyi.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Reau.	Wiatry.	Odmiana u powiet.
Obserwacye metoerologiczne.	d. 22 godz. 3 wiecz.	27 cal. 9,2 lin.	+ 21,5 stopni	Północno-Zach.	Pochmurno.
	d. 23 — — —	27 — 11,2 —	+ 19,25 — —	Północno-Zach.	Pogoda
	d. 24 godz. 6 zrana.	27 — 0,4 —	+ 13 — —	Zachodni.	Pogoda